

Posudek bakalářské práce:

Soňa MARTINOVSKÁ, *Rodinné a osobní vzpomínky plzeňské měšťanky Luisy Pernerové-Zykmundové jako útěcha v těživých časech.*

Filozofická fakulta Jihočeské university v Českých Budějovicích, Ústav archivnictví a pomocných věd historických, České Budějovice 2012, 82 stran.

Třebaže vzpomínky, paměti a další prameny osobní povahy, označované v poslední době jako „Ego-dokumenty“, patří mezi velmi zajímavé prameny, kritická historiografie, ať už zahraniční nebo domácí, jim věnuje více pozornosti až v poslední době, kdy se objevuje zejména řada edic, které ovšem zpřístupňují již nejen prameny nejvýznamnějších osobností, ale i „bezejmenných“ jedinců, a jsou doprovázeny mnohdy cennými teoretickými pojednáními. Zájem historiků přitom patří jak staršímu, tak novějšímu období. A právě na ně se zaměřila bakalářská práce Soni Martinovské, která si vybrala za téma rodinné a osobní vzpomínky plzeňské měšťanky Luisy Pernerové-Zykmundové (1867 – 1947). Tento výběr je přitom o to cennější, že se nejedná o autorku naprosto „bezvýznamnou“, ale o příslušnici významného plzeňského zvonařského rodu, kterému patří prestižní místo jak v dějinách Plzně, tak v dějinách českého zvonařství.

Bakalářská práce má jasnou, přehlednou a logickou strukturu. Ocenění si zaslouží již poměrně rozsáhlá úvodní kapitola (s. 7 – 14), v níž autorka nejen seznámila s rozvržením své práce a jejími cíli, představila pramen a připojila stručnou, nicméně kriticky pojatou charakteristiku použité literatury, ale zejména se jí podařilo shrnout vymezení pramenů osobní povahy, resp. ego-dokumentů, a definovat je, a to nejen z hlediska historiografie, ale i literární historie; připojila také shrnutí dosavadního zájmu o tento typ pramenů v českém prostředí i v souvislosti s rozvojem historiografie, zejména přístupem školy Annales a zájmem o dějiny každodennosti.

Další kapitola práce, která je věnována přiblížení dějin „místa děje“, tedy Plzně (s. 15 – 26), a to s důrazem na vývoj od 18. do 20. století, má nutně kompilační charakter, autorka v ní ale bezpečně prokázala schopnost práce s dosavadními zdroji a poznatky. Následující kapitola (s. 27 – 37) pak představuje „aktéry“, tj. zvonařskou rodinu Perneroových, která patřila již od 18. století mezi bohaté a významné – a na jejíž dějiny a sestavení její kroniky a jejího rodokmenu se soustředilo i pozdější úsilí její příslušnice Luisy, přičemž vylíčením jejich osudů se zabývá druhá část této kapitoly. Právě s využitím nejen literatury, ale především rodinných materiálů, případně matričních záznamů, se S. Martinovské podařilo vylíčit vývoj a vzestup celé rodiny i v souvislosti s dobovými poměry.

Vlastní jádro bakalářské práce však představuje její třetí, nejrozsáhlejší kapitola, věnovaná rozboru tří knih vzpomínek (s. 38 – 57) Luisy Pernerové-Zykmundové. S. Martinovská přitom neopomněla připojit jak vnější, tak vnitřní popis zkoumaných knih, uvádějící všechny podstatné skutečnosti, současně jí ale neunikly ani různé relevantní detaily, pozorně také analyzovala vztah knih vzpomínek k ostatním pramenům, důležitý i pro sledování jejich geneze a posléze geneze rodinné, resp. rodové kroniky. Svůj hlavní zájem však S. Martinovská soustředila na tematický rozbor zápisů v knihách vzpomínek, které rozčlenila do čtyř základních souborů na zápisy týkající se rodiny, historické Plzně a jejich proměn, každodenního života v Plzni a okolí a konečně osobních vzpomínek autorky záznamů. Těmto tématům je poté věnována důkladnější pozornost v následujících

podkapitolách. Každá z nich je přitom zvládnuta velmi zdařile, vyzdvihnout bych nicméně chtěla především část pojednávající o prezentaci rodiny, v níž, stejně jako v osobních vzpomínkách, se výrazně projevoval možná spíše podvědomý, v každém případě rozhodně nijak výrazně nedeklarovaný záměr autorky záznamů vyzdvihnout pozitivní minulé dění a nalézt v něm a ve vyličení rodové a rodinné prestiže útěchu v nelehkých časech, tj. v době druhé světové války, který S. Martinovská dokázala velmi citlivě vystihnout a zachytit nejen v názvu, ale především v textu své práce. Rozsáhlé vzpomínky Luisy Pernerové-Zykmundové by jistě nabízely řadu dalších zajímavých informací, ke cti autorky bakalářské práce je ale nutno konstatovat, že se v jejich množství nejen neutopila a nezahlítila svůj text mnohočetným opakováním již řečeného či objeveného, ale dokázala vystihnout právě to jedinečné a zajímavé. Její nadhled a kritické zhodnocení celého pramene dostatečně odráží i na rozdíl od jiných bakalářských prací poměrně rozsáhlý shrnující Závěr (s. 58 – 61).

V bakalářské práci S. Martinovské nechybějí obvyklé náležitosti, tj. seznam zkratk (s. 62 – 63), pramenů a literatury (opět dosti rozsáhlý, s. 64 – 69), stejně jako pečlivě zpracovaný seznam příloh (s. 70), který zahrnuje jak převzaté a případně doplněné ilustrační materiály k dějinám Plzně, tak přehledy vztahující se k rodině Pernerů a ke zkoumaným pramenům, zejména tabulku s přehledem témat v knihách vzpomínek, přehled majitelů zvonařské dílny Pernerů a rodokmen hlavní větve rodiny Pernerových, důležitý i pro lepší pochopení rodinných vztahů, stejně jako fotografické přílohy (ukázky písma, fotografie pernerovského majetku, ukázky výrobků).

Bakalářská práce Soni Martinovské tak představuje zajímavý příspěvek ke zpracování pramenů osobní povahy i zachycení jejich výpovědní hodnoty, současně se vyznačuje velmi dobrou grafickou i formální úrovní, je psána kultivovaným jazykem s naprostým minimem gramatických chyb či jiných formálních nedostatků. Nejen rozsahem, ale i formou a především obsahem a úrovní zpracování tak rozhodně splňuje nároky na tento typ prací, proto ji ráda doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat stupněm **v ý b o r n ě**.

Ve Wolfenbüttelu dne 24. srpna 2012

Doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc.